

نشنه افغانستان

پیروزی فضیلت

از هر آدم رذلی بپرسید که آیا ترجیح می دهد با رذلی مثل خودش سروکار داشته باشد یا با آدمی بزرگوار و خوش قلب. بدون تردید پاسخ خواهد داد: با آدمی بزرگوار و خوش قلب! پیروزی فضیلت. در همین است.

داستان یوسفی

هفته نامه تحلیلی - خبری در حوزه سیاست، اقتصاد و فرهنگ

سال هشتم / شماره ۲۷۴ / سه شنبه ۲۷ عقرب ۱۳۹۸ هجری خورشیدی / ۱۹ نومبر ۲۰۱۹ میلادی

خواب تلخ زمستانی ما و لحاف ضخیم آلودگی هوا

د طالب بندیانو ازادول، پوښتنې او شکونه

صلح و عدالت اجتماعی دوری یک سکه است

جوانان به منابه شرکای جلوگیری از منازعات خشونت بار

یونیسف: افغانستان در میان سه کشور با بلندترین میزان مرگ و میر کودکان قرار دارد

کودکان تا سال ۲۰۳۰ نائل نخواهیم شد. صندوق حمایت از کودکان ملل متحد، فراهم ساختن زمینه مراقبت‌های با کیفیت را در کاهش مرگ و میر اطفال و نوزادان موثر خوانده است. این سازمان گفته که در دو سال اخیر ۶۰۰ پایه تجهیزات مربوط به نوزادان را برای ۲۰۹ مرکز صحنی در کشور تهیه کرده است. این سازمان تاکید کرده که هرچند کودکان در سراسر جهان نسبت به سه دهه گذشته طولانی‌تر و سالم‌تر زندگی می کنند اما با تهدیدات جدیدی مانند تغییرات اقلیمی نیز رو به رو اند.

هنرته فور، مدیر اجرایی یونیسف گفته است علاوه بر چالش‌های موجود در بخش های صحنی، تغذیه و آموزش، در حال حاضر کودکان با تهدیدات تازه‌ی نظیر تغییرات اقلیمی، سوء استفاده از طریق شبکه های آنلاین و حملات سایبری مواجه اند.

براساس این گزارش میزان مرگ و میر کودکان زیر پنج سال در مقایسه با سال ۱۹۸۹ سالانه حدود ۶۰ درصد کاهش یافته است.

صندوق حمایت از کودکان ملل متحد (یونیسف) می گوید که افغانستان در جمع کشورهای دارای بیشترین آمار مرگ و میر کودکان، در جایگاه سوم قرار دارد. این سازمان با نشر گزارش تازه اش گفته است که در افغانستان سالانه از هر یک هزار تولد زنده ۲۵۷ تن آنها جان می دهند و پس از انگولا و سیرالیون بیشترین میزان مرگ و میر کودکان زیر پنج سال را دارد. این گزارش به روز دوشنبه (۲۷ میزان) به مناسبت ۳۰ سالگی کنوانسیون حقوق کودکان از سوی یونیسف نشر شده است. یونیسف مشکلات ناشی از ولادت‌های قبل از وقت را عامل عمده مرگ و میر اطفال زیر پنج سال در سطح جهان دانسته و گفته است که در سطح جهان شش الی هشت درصد اطفال قبل از وقت تولد می شوند.

شیماسن گوپتا، معاون دفتر نمایندگی یونیسف در افغانستان گفته است که "بدون یک تلاش بزرگ برای کاهش این مرگ و میرها، ما به هدف جهانی کاهش مرگ و میر قابل جلوگیری نوزادان و

بیش از ۱۰ میلیون نفر در افغانستان به کمک فوری غذایی نیاز دارند

یک نهاد بین‌المللی موسم به "دسته‌بندی مصونیت غذایی" می گوید بیشتر از ۱۰ میلیون نفر که حدود ۳۳ درصد از جمعیت این کشور را تشکیل می دهد به شدت از عدم مصونیت غذایی رنج می برند و به کمک های فوری انسان دوستانه نیاز دارند.

به نقل از بی بی سی؛ این نهاد، در سه ماه گذشته در زمینه میزان دسترسی مردم به غذا در سراسر افغانستان تحقیق کرده و می گوید نزدیک به ۸ میلیون نفر در وضعیت بحرانی هستند و حدود دوونیم میلیون نفر نیز به کمک اضطراری نیازمندند. در گزارش تازه آن آمده است که حدود ۱۰ میلیون نفر دیگر نیز در این کشور در وضعیت نگران کننده قرار دارند و برای گذراندن زندگی نیازمند کمک هستند.

براساس ارزیابی این نهاد از نوامبر سال ۲۰۱۹ تا مارچ سال ۲۰۲۰ بیشتر از ۱۱ میلیون یعنی ۳۷ درصد جمعیت افغانستان با مشکلات شدید کمبود مواد غذایی روبرو خواهند شد. یافته های این گزارش نشان می دهد که در زمستان پیش رو، نزدیک به ۹ میلیون نفر با بحران کمبود غذایی مواجه خواهند شد و نزدیک به سه میلیون نفر نیز به کمک های اضطراری نیاز خواهند داشت.

بر اساس اعلام آن بیشتر از ۶۰ درصد ساکنان ولایت بدخشان و نورستان در شمال شرق، غور و دایکندی در مرکز، ارزگان در جنوب و نیمروز در جنوب غرب

ننی افغانستان در حوزه های کابل، بلخ، ننگرهار، هرات، کندز و کندهار نشر و توزیع می شود

کتابخانه

فروپاشی اخلاق را مانع شویم

وقتی فروپاشی در ابعاد مادی و معنوی یک جامعه گسترده و یک دست باشد هیچ عرصه‌ای از گزند در امان باقی نمی‌ماند. کشور ما هم دچار چنین بحران گسترده و فروپاشی یک دست گردیده است، بناً اگر خبری در رسانه‌ها پخش شود که در فلان مکتب و مدرسه‌ای فساد اخلاقی شیوع یافته چندان جای تعجب نیست، زیرا عقل سالم و دیده بصیر می‌داند و می‌بیند که اگر حتی رسانه‌ها هم آرامش روان اجتماعی و اطمینان خاطر والدین را لحاظ کرده و سخنی از فساد و ناهنجاری‌های موجود در مدارس و مکاتب به زبان نیاورند بسیار واضح است که چه می‌گذرد. اگر از غرض و مرض هدف نشر خبری که حاوی سوء استفاده جنسی معلمان از شاگردان در ولایت لوگر بود بگذریم به این مسئله می‌رسیم که آیا راه‌حل ممکن برای این مشکل آبروریز هم به شکل عاجل و هم به‌صورت درازمدت وجود دارد یا خیر؟ ما باید در قدم اول ببیزیریم که چنین مشکلی در همه‌ای ولایات به گونه‌ها و سطوح مختلف وجود داشته و خطرات روانی، اخلاقی و اجتماعی به‌مراتب گسترده به دنبال دارد که می‌توان آن را چنین برشمرد: - اعتدال والدین و خانواده‌ها بر مکاتب و مدارس از بین رفته و فرزندان خویش را در معرض آسیب‌های جدی از ناحیه تجاوز جنسی، لغزش‌های اخلاقی و خدشه‌دارشدن حیثیت و جایگاه اجتماعی‌شان می‌بینند. - این وضعیت خانواده‌ها را در مضیقه و شرایط دشوار قرار داده و امکان اینکه بسیاری از والدین فرزندان شان را نگذارند تا به مکتب بروند و به تعلیم ادامه دهند وجود دارد، که این احتمال حیات درسی و تحصیلی شاگردان را بر باد می‌دهد. - پی‌آمد روانی و حیثیتی این‌گونه ماجراهای شرم‌آور برای‌فاعل و مفعول بسیارسخت، دردآور و برگشت‌ناپذیر بوده که شکاف‌های زیانبار در مناسبات اجتماعی و ارتباط این‌گونه افراد با سایر افراد جامعه به وجود می‌آورد. - مخالفین مسلح دولت افغانستان که عملاً با دولت در جنگ اندمی توانند از این رویدادها به نفع خودشان استفاده کنند؛ آن‌ها طبیعی است که خوش خواهند داشت که دلیل و عامل این‌گونه مشکلات را دولت افغانستان و وزارت معارف کشور نشان داده و چنین وانمود کنند که دولت افغانستان توان رهبری و اداره سالم امور معارف را ندارد. راه‌حل چه می‌تواند باشد؟ از آنجاکه برای دیگر مشکلات بزرگ جامعه ما راه‌حل آنی و معجزه‌آسا وجود ندارد، برای این مشکل اخلاقی-تربیتی نیز راه‌حل عاجل وجود ندارد، اما باید دولت و بخصوص وزارت معارف تدابیر و برنامه‌های لازم برای پرداختن به این مشکل را روی دست گیرد، که می‌توان برخی از تدابیر و راه‌حل‌هایی را چنین پیشنهاد نمود: -ایجادنظام‌وسیسستم‌کنترل‌ونظارت‌تربیتی‌ومراقبتی‌خاص در سطح مکاتب همراه با برنامه‌های ارشادی و تربیتی. - مجازات عاملین فساد اخلاقی در مکاتب و مدارس و برخورد قانونی با آن‌ها. -از نشر اخبار موارد فساد اخلاقی در رسانه‌ها خودداری شود، چون زیان همگانی سازی همچو رویدادهای ناخوشایند، امنیت روانی مردم به خصوص شاگردان مکاتب و والدین آن‌ها را صدمه می‌زند، از سویی هم جرم‌های مربوط به فساد اخلاقی و تجاوز بر شاگردان را فقط و فقط می‌توان با نهادهای مسئول و مرتبط با موضوع در میان گذاشت و راه‌حل و رسیدگی به آن را فقط با این نهادها می‌توان سنجید و عملی نمود، بناءً رسانه‌ای کردن چنین رویدادها آسیب به‌مراتب بزرگ‌تر از خود جرم دارد و شناعت آن کمتر از شناعت ارتکاب جرم نیست، پس می‌توان سؤال کرد که چه چیزی، چه مصلحتی و چه راه‌حلی در همگانی ساختن چنین اخباری از طریق رسانه‌ها وجود دارد، که این‌همه اخبار فساد اخلاقی در رسانه‌ها و فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی غیرمسئولانه دست‌به‌دست گردیده و هیچ بیمی و مسئولیتی از تبعات ناگوار آن‌ها بروز داده نمی‌شود؟

ننگرهار کې د داعش ۶۲۵ غړي دولت ته تسليم شوي

له ننگرهار څخه د رارسېدلو راپورونو له مخې، د داعش ډلې ډلې غړي د افغانستان حکومت ته تسليمېږي. د ننگرهار والي شاه محمود میاېېل ويي، تر اوسه پورې د داعش ۶۲۵ غړي تسليم شوي چې د هغوی په منځ کې ۴۰۰ مېرمنې او ماشومان او ۲۲۵ جگړه‌مار دي. په ختيځ کې د سېلاب قول اردو قوماندان تورن جنرال عبدالهادي ترين په جلال اباد کې يوې خبري غونډې ته د داعش د غړو د تسليمېدو دليل په شينوارو او شېرزاد ولسواليو کې د افغان امنيتي او دفاعي ځواکونو عمليات وبلل. د ننگرهار والي ښاغلي میاېېل هم دا خبره تأيید کړه او ويې‌ويل: "د افغانستان امنيتي او دفاعي ځواکونو د اچين د ولس په ملاتړ د داعش پر ضد عمليات وکړل، د بندر او باغ درې له نيولو وروسته د داعش اکمالاتي لار بنده شوه او همدا دليل په اچين کې د داعشيانو د له‌منځه تگ يا تسليمېدو او يا تښتېدو سبب شو او د خراسان د اسلامي خلافت مرکز، راډيو او هر څه له‌منځه لاړل." خو د ننگرهار امنيه قوماندان اېمل نيازي بيا د ننگرهار د خلکو همکاري مهمه وبلله، ويې‌ويل چې له امنيتي ځواکونو سره په عملياتو کې د ولس له همکارۍ منندوی دی. د ننگرهار چارواکي وايي چې د داعش په تسليم شويو کسانو کې ۱۹۰ ښځې او ۲۰۸ ماشومان شامل دي. دا چې د دغو کسانو د برخليک په اړه به څه پرېکړه کېږي،

کمیته مک: ده‌ها عراده وسایط نقلیه وزارت داخله در اختیار افراد غیر مسوول است

کمیته مشترک نظارت و ارزیابی مبارزه با فساد اداری (مک) می‌گوید، ده‌ها عراده وسایط نقلیه وزارت داخله در اختیار افراد غیرمسوول است و وزارت داخله تاکنون قادر به بازپس‌گیری این وسایط نشده است. به گزارش خبرگزاری جمهور؛ اسحاق پوریا، پژوهشگر کمیته مک امروز دوشنبه (۲۷ عقرب) در یک نشست خبری در کابل همزمان با ارائه از پیشرفت‌ها وزارت داخله در مبارزه با فساد گفت که ده‌ها عراده وسایط پولیس هم اکنون در اختیار افراد غیرمسوول می‌باشد. او گفت که این وسایط نقلیه که رنجر و وسایط زرهی را شامل شده و شمارشان به ۱۷۰ عراده می‌رسد، در اختیار وکلای پارلمان، سیاسيون، فرماندهان پیشین و جنرالان قرار دارند. وی افزود که بر اساس اطلاعات کمیته، چندی پیش رییس جمهور به صدور حکمی خواهان بازپس‌گیری این وسایط از سوی وزارت داخله شده بود اما این وزارت تاکنون برای دریافت این عراده‌جات پیشرفت کافی نداشته است. پوریا، نودسیستم تثبیت موقیت عراده‌جات پولیس را بخشی دیگری از مشکل فراوی نگه‌داری و استفاده وسایط در وزارت داخله عنوان کرد. او افزود که هیچ سیستم نظارتی کارآمد که از سوءاستفاده و استفاده شخصی از عراده‌جات پولیس ممانعت کند در این وزارت وجود ندارد. به گفتهٔ او، وزارت داخله اخیرا از تمویل کنندگان بین‌المللی خواست که در عراده‌جات پولیس افغانستان جی پی اس (GPS)

برای صدها معلم در دایکندی نمرات رهایشی توزیع می‌شود

اکبر یامیانی یامیان

ریاست معارف دایکندی می‌گوید که به منظور ایجاد مسکن برای معلمین این ولایت روند توزیع صدهانمرهٔ زمین رهایشی رادر چندین شهرک این ولایت، آغاز کرده‌است. به گفتهٔ مقام‌های محلی‌این ولایت، در حال حاضر روند توزیع ۶۱۰ نمرهٔ رهایشی برای معلمین مستحق ولسوالی شهرستان این ولایت آغاز شده است و به زودی برای معلمین مرکز و سایر ولسوالی‌ها نیز نمرات رهایشی توزیع می‌شود. رحمت‌الله سیرت، رئیس معارف دایکندی دراین‌باره گفت: "روند توزیع شهرک معلمین ولسوالی شهرستان آغاز شده که ۶۱۰ نمره خط اندازی شده و برای معلمین در حال توزیع است".

ریاست معارف دایکندی می‌گوید که در حال حاضر حدود ۳۶۰۰ معلم رسمی در مکاتب این ولایت تدریس می‌کنند اما شمار معلمین نیازمند رسمی و قراردادی دراین ولایت به بیش از ۵ هزار نفر می‌رسد.

روند توزیع نمرات رهایشی برای معلمین ازسوی وزارت معارف کشور چند سال قبل آغاز شده بود، اما برخی از معلمین می‌گویند که به دلیل معاش اندک، آنان هنوز نتوانسته اند این نمرات رهایشی را اعمار نمایند.

برخی از معلمین دردایکندی می‌گویند که اگر دولت درزمینهٔ ساخت این نمرات رهایشی با آنان همکاری نکند، ممکن برخی از معلمین قادر به اعمار این نمرات رهایشی نباشند. شیرمحمد علی‌زاده، یکی از معلمین ولسوالی شهرستان دایکندی دراین‌باره گفت: "از نظر اقتصادی معلمین توانایی ساختن خانه دراین شهرک هاراندانند اما این که دولت برای ساختن این نمرات کمک می‌کند یا خیر، مشخص نیست." با این همه وزارت معارف کشور می‌گوید که برای ایجاد مسکن به معلمین مستحق در سطح کشور برنامه‌های خوبی را آغاز کرده است.

نوریه نزهت، سخنگوی وزارت معارف دراین‌باره گفت که در حال حاضر نمرات شهرک‌های رهایشی در سطح کشور برای معلمین به صورت رایگان توزیع می‌گردد اما در آینده این وزارت؛ اپارتمان‌های رهایشی را اعمار کرده وبه معلمین توزیع خواهد کرد.

خانم نزهت افزود: " فعلاً نمرات زمینی را که در گذشته وعده کرده بودیم به شکل رایگان توزیع می‌کنیم اما پلان این است که درآینده آپارتمان برای معلمان اعمار بکنیم و پس از آن با یک قیمت نازل در اختیار معلمین قرار بگیرد". مقام‌های ریاست معارف دایکندی گفته اند که روی اسناد بیش از ۵ شهرک رهایشی در این ولایت کار جریان دارد و به زودی روند توزیع آن به معلمین مستحق آغاز می‌شود.

هرات: فابریکه لرونکو د بهرنیو غنمو پرځای کورني غنم اخیستي

دهرات دسوداگرۍ اوصنايعو خونې چارواکي وايي، دهرات د اوږو د توليد فابريکه لرونکو سړ کال د سوداگرۍ خونې په همکارۍ د بهرنیو غنمو پرځای، کورني غنم اخیستي دي. د دغې خونې مرستیال توربالي غوثي وویل چې د هرات تولیدي فابریکو دغه غنم له بیلابیلو ولایتونو اخیستې دي. هغه زیاته کړه: "فابریکو دغه غنم له غور، بادغیس، فراه، نیمروز او هلمند څخه د هرات فابریکو اخیستي دي چې دا کار د بزرگانو له هرکلي سره مخ شوي."

ازادي راډیو د ښاغلي غوثي له قوله لیکلي، چې دغه اقدام د بزرگانو دهغخوني او ددوی د اقتصادي پیاوړتیا لامل شوی. دهرات دسوداگرۍ اوصنايعو خونه وايي، تردې وړاندې اوږه له قزاقستان او پاکستان څخه راتلل چې په گرانه بیه پلورل کېده.

خواب تلخ زمستاني ما و لحاف ضخيم آلودگي هوا

ع. برين مهر

Nasim Siamal

مبارزه با آلودگی هوایی بخصوص در فصل زمستان است که مردم برای گرم کردن خانه‌هایشان از سوخت‌های فسیلی، نفت، پلاستیک و سایر آلاینده‌ها استفاده کرده و این خود موجب افزایش آلودگی هوا می‌گردد. محمد کاظم همایون، رئیس اداره محیط زیست کشور ظاهراً به خطر بزرگ آلودگی هوایی ملتفت بوده و می‌گوید که: "مبارزه با آلودگی هوا به اندازه مبارزه با تروریسم مهم است."، اما مشکل اینجاست که این مشکل آنقدر بزرگ و پیچیده است که حل و پرداختن به آن صرف از توان محدود اداره موصوف بر نمی‌آید، بلکه ایجابات دیگری در این عرصه باید در نظر گرفته شود مانند: اراده سیاسی دولت، تخصیص منابع لازم و ممکن برای کاهش آلودگی بخصوص در فصل زمستان و ایجاد گفتمان‌های مردمی و رسانه‌ای که بتواند نیرو و اراده مردم را نیز باخود همراه داشته باشد، درغیر آن ناممکن خواهد بود که راه حلی را بدون توافق با مردم بر آن‌ها تحمیل نمود.

۳۴۸۳ تن کشته شده بودند.

برخی‌ها از رابطه میان جنگ چهل ساله و حادث شدن آلودگی محیط زیست در کشور بخصوص شهر کابل تفسیر توجیه کننده ارائه می‌کنند و توجیه می‌کنند که وقتی جنگ تاهنوز راه حل پیدا نکرده و پایان نیافته است، بنا بحران آلودگی‌ها و محیط زیست نیز که همزاد جنگ است نیز پایان نیافته است.

هم می‌توان با این توجیه کنندگان میانه خوب داشت و هم می‌توان آن‌ها را به یک قناعت غیر منطقی متهم نمود چون این گونه توجیهات منبع برائت برای مسولین، ساختارها و اداراتی می‌شود، که مستقیماً وظیفه دارند تا با بحران آلودگی هوایی مبارزه کنند، چون این مسولین از بابت وظیفه‌شان معاش و مزد دریافت کرده و هزینه‌هایی را هم برای مبارزه با آلودگی هوا و آب جلب کرده و به مصرف می‌رسانند.

اداره محیط زیست کشور فاقد یک راهکار عملی برای

گنجایش کابل از لحاظ سکنه چقدر و نفوس متراکم شده در آن چقدر است.

با این وضع خطرناک، از مسولین گرفته تا مردم و تا رسانه‌ها فقط و فقط هشدار می‌دهند، از مضار و خطرات آلودگی و بیشتر شدنش در فصل سرما سخن می‌گویند، اما از هیچ برنامه‌ای، ازهیچ سرمایه گذاری‌ای و از هیچ تلاش و ابتکاری در راستای کاهش آلودگی و چاره‌سازی‌ها در این راستا سخن به میان نمی‌آید.

"گفته می‌شود که آلودگی هوا در افغانستان ممکن است کشنده‌تر از جنگی باشد که دهه‌هاست ادامه دارد. آمار رسمی در مورد شمار مرگ و میر ناشی از آلودگی هوا در افغانستان وجود ندارد، اما مرکز تحقیقاتی "وضعیت هوای جهان" به تازگی گفته است که ممکن است آلودگی هوا در سال ۲۰۱۷ عامل مرگ ۲۶ هزار تن در افغانستان بوده باشد. در مقایسه با این، براساس آمار سازمان ملل متحد در جنگ افغانستان در همان سال

شهرکابل درست مانند مریضی که ازتب ودرد به خود می‌پیچد در فصل زمستان برعلاوه کمپل نازکی که تابستان‌ها رویش می‌اندازد، لحاف ضخیمی از آلودگی بالای خود علاوه می‌کند، چون مجبور است و راهی جز گرم کردن خود ندارد. در این هم شکی نیست که کارد آلودگی هوایی به استخوان کابل رسیده است، پایتختی که در شمار آلوده‌ترین پایتخت‌های جهان قرار دارد و دچار ناگزیری‌های مفرط، بی‌مدیریتی و فسادهای گوناگون هم می‌باشد.

درد کابل از ناحیه آلودگی هوایی و کمبود آب آشامیدنی روزتاروز با ازدیاد جمعیت آن بی‌درمان‌تر می‌شود، گفته می‌شود که ۶ میلیون نفوس در کابل سکونت دارند، اما همانگونه که منابع جمع‌آوری آمار و نفوس اعتبار لازم ندارد، پس نمی‌توان بالای این ارقام ارائه شده اعتماد نمود، ولی کافیست از سیل موترها که در جاده‌ها و از ازدحام مردمی که در شهرها جاری می‌شوند بدانیم که

د طالب بندیانو ازادول، پوښتنې او شکونه

محمد داود وفا

په هره توگه ددې مسلې حقيقت لا هم مهېم او ناڅرگند دى، هغه څكه چې ايا په اينده كې انس حقاني خوشې كېدى شي كنه؟ دامريكاواستريليادوه اتباع دومره مهېم دي چې اوس دې د انس حقاني په شان د افغانانو يو ستر قاتل ورته خوشې شي؟ امريكا هر كال پنځوس زره كورنۍ د مهاجرينو په نامه مني او د نړۍ په بېلابېلو برخو كې يې هر كله اتباع وژل كيږي، خو د دوه تنو امريكايانو چې د هغو له ډلې يې يو تن استراليايي دى، د دومره لوى قاتل او خاين په خوشې كولو – هغه هم له دوو تنو نورو جنايتكارانو سره – كوم منطق او دليل كېدى شي؟

هېوادمشر ددغو كسانو د خوشې كولو په اړه په خبري كنفرانس كې د سولې خبره هم وكړه چې گټې د خارجي اتباعو د خوشې كېدو ترڅنگ به دوى د سولې په كار كې اغېزمن رول ولري، دا خبرې معمولاً د افغانستان پر خلكو بڼې لگيږي، خو ددې كار ضمانت څوك كېدى شي؟!.

د افغانستان حكومت يو وخت د ملا برادر په خوشې كولو هم ډېر ټينگار كاوه او آن له پاكستان سره يې اړيكي پرې خورا ترينگلي شوي و، خو اوس د ملا برادر په گډون د سولې له مذاكراتو چندان تمه نه شي كېدى، ايا انس حقاني هم همداسې بې گټې نه شي پاتېدى؟! د افغانستان د خلكو هيله داده چې د انس حقاني په گډون د ټولو بنديانو د خوشې كولو او خلاصون كار دې داسې وشي، چې جگړه ورسره كمه شي، ملكي وژنې بس شي او په دغو هيلو كې تر څه حده پرمختگ وشي.

د طالبانو له سولېدلي دريځه خو داسې ښكاري چې د هر ډول بنديانو خلاصون به ددغه ډار اچوونكې ډلې په هدفونو كې كوم بدلون رانه ولي، خو د خلكو هيله د خداى كړو ته ده چې گټې، ممكن د طالبانو په زړونو د رحم اوبه توپې شي او دملكي خلكو له وژلې نور لاس په سر شي.

بي انس خوشې كړى واى او په عوض كې يې امريكايي استادان نه واى پرېښودل شوى، آن داسې اوازې هم خورې دي، چې طالبان گټې د ۸۳ نورو بنديانو د خوشې كولو شرط هم لري.

حقيقت دادى چې انس حقاني په افغانستان كې له امريكايانو ورهاخوا په زرگونو افغانان وژلي او دى ددې ټولو لومړى درجه مسوول دى. د افغانستان د خلكو او حكومت لپاره دا خبره چې د امريكايانو په مقابل كې دې داسې يو كس چې د لكونو افغانانو د وژلو او قتل مسوول وي، خوشې شي، بې ځوابه نه شي پاتې كېدى، ځكه خو هېوادمشر پېښمانه شوى دى.

ځينې اوازې داسې هم خپرې شوې، چې گټې امريكايي بنديان(يو تن امريكايي او بل استراليايي) ژوندي نه دي او طالبانو لكه د ملا منصور د قضيې په شان يو ځل بيا افغان حكومت او لس دوكه كاوه او يا د ملا محمد عمر په شان چې دوه درې كاله تر مړينې وروسته هم په رسنيو كې امير او پاچاو. په ټوليزو رسنيو كې د افغانستان د خلكو له غبرگونه څرگنده شوه چې خلك د انس حقاني خوشې كول يا بنديانول نه غواړي، خلك سوله غواړي، هغه كه په خوشې كولو وي، كه په بنديانولو وي. ځكه خلكو ډېر زيات زجرونه وليدل او نور نو بلكل زغم نه لري.

دا به د افغانستان د حكومت لپاره لوى عار او ننگ واى كه

ناڅاپه ولسمشر په داسې پوه خبري كنفرانس كې راڅرگند شو، چې گټې ټولې پرېكړې يې له مخكې نه كړي او دا چې له نورو اړخونو په تېره له امريكايانو سره د انس حقاني په خلاصون ښه ډېر غړېدلى، خو دوه ورځې لا تېرې نه وې، چې خبره سرچېه شوه، ولسمشر پېښمانه شو او بنديان د پخوا غوندې بنديان پاتې شول.

دا څه وشول؟ او ولې وشول؟

څرگنده ده چې له طالبانو سره د سولې د خبرو په نامه له هېوادمشر غني سره د امريكايي استازي زلي خليلزاد پرله پسې كاته كه د سولې په تړاو و، نو د بنديانو په تړاو هم و، ځكه خو هېوادمشر ناڅاپه دا اعلان وكړ چې موږ د حقاني شبكې د مشر په گډون دوه تنه نور جگپوړي طالبان هم خوشې كوو. ښايي هېوادمشر به مجبور و، كه څه هم چې د مشر سياسي مخالفانو داسې تورونه خواره او خپاره كړل چې گټې د دويم ځل ناقانونه قدرت لپاره هېوادمشر له امريكا سره معامله وكړه او آن دا چې پاكستان هم په جريان كې دى، خو دا ټولې خبرې د اوازو تر سرحدې دي او حقيقت لا هم په تيارو كې دى.

د هېوادمشر تر اعلان وروسته د افغانستان په ټوليزو رسنيو كې بېلابېل غبرگونه ښكاره شول، زياترو دا تبادلې يوازې د امريكا خدمت وباله او دا يې د افغانستان له هغو خلكو سره لوى ظلم ياد كړ چې د طالبانو په بريدونو كې مړه او زخميان دي. ځكه په سلگونو څه چې په زرگونو كونډې او يتيمان د طالبانو له بريدونو نه پاتې دي، تر هغو دمخه لا شل كاله د افغانستان خلكو زجر گاللى و.

ځينو بيا دا يوه سياسي او تكتيكي مسله بلله چې گټې هېوادمشر هيڅكله ناوړه معامله نه كوي، خو پوښتنه داده چې، كه دا معامله ناوړه وه، نو له پيله ولې اعلانېده او كه وړ وه نو ناڅاپه څنگه پښه پرځاى ودرول شوه؟!.

لوگر: د زعفرانو کرکيله زياتې شوې ، خو د پلور مارکيت نه لري

سیف الله حیات

لوگر کې یو شمېر کرنېز څېړونکي وايي، د نورو نباتاتو په پرتله افغانستان کې د زعفرانو کرکيله په کم وخت او لنډه موده کې ترسره کېږي او کروندگر له دې لارې ډیر حاصلات ترلاسه کولی شي.

دوې زیاتوي، که افغان دولت په هیواد کې د زعفرانو د کرکيلې د زرغونتیا هڅه کوي، باید کروندگرو سره د عامه پوهاوي او بازار موندنې په برخه کې هم بشپړه مرسته وکړي. لوگر کې د کرنیزو چارو څېړونکی فضل کریم وايي:

« زعفران یو ښه ګټور نبات دې که چیرې افغان دولت د هیواد کروندگرو ته د زعفرانو د کرکيلې او بازار موندنې په برخه کې بشپړه روزنه او مرسته وکړي شونې ده چې په هیواد کې به د زعفرانو کرکيله په پښو ودرېږي» لوگر یو له کرنیزو ولایتونو څخه دی، چې اوسیدونکي یې تر ډېره په کرنه او مالدارۍ بوخت دي، خو کروندگر وايي، د دولت نه پام او د ورستیو نا امنیو له امله یې کرنه او مالداري په تپه ولاړه ده.

زعفران خورا گرانه بیه او دا مهال په نړیوال مارکیت کې د پام وړ خریدار لري، د زعفرانو له بوتې په درملو کې استفاده کیږي او همدارنګه د رنګونو او د ښکلا اړوند په نورو توکو کې هم ترې استفاده کیږي.

د کرنې او اوبو لګولو د وزارت پر وینا، زعفرانو د هېواد په نسبت معتدلو هوا لرونکو ولایتونو کې غوره او د پام وړ نتیجه ورکړې او دې برخه کې د کرنې وزارت هم سلګونه کروندگرو ته د کورنیو او نړیوالو رزونکو له لورې روزنه ورکړې ده او لازمي مرستې یې ورسره کړې. دا چاره له یوې خوا کروندگر د کوکنارو له کښت راګرځوي او په عین حال کې سیمه والو ته د پام وړ اقتصادي ګټه کوي.

نوموړي زیاته کړه، چې اوس مهال افغانستان کې یوه کیلو زعفران په دوه زره امریکایي ډالره پلورل کیږي، خو که چیرې افغان دولت خپلو تولیداتو ته نړیوال بازار ولټوي، نو شونې ده چې دغه بیه به دوه برابره شي. په لوگر کې د زعفرانو سوداګر همایو د زعفرانو د مارکیت په اړه وايي:

« زعفران ښه حاصلات ورکوي، خو له بده مرغه چې د نړې په بازارونو کې دافغانستان زعفران د ایران او هندوستان په نومونو پلور کیږي زه ویلي شم چې یو کیلو زعفران په دوه زره ډالره پلورل کیږي»

په همدې تړاو د حاجي شیربهدار په نوم یو کروندګر وايي:

«زعفران یو ښه ګټور نبات دې چې په جوا میاشت کې کرل کیږي او میزان کې حاصل ورکوي خو له بده مرغه چې ښه بازار نه لري کنه د لوګر خاروه او هوا د زعفرانو کرکيلي لپاره مناسبه ده»

خو لوګر کې د زعفرانو یو افغان سوداګر وویل، له بده مرغه د افغانستان زعفران په نړیوالو بازارونو کې د ایران او هندوستان په نومونو پلورل کیږي او افغانستان د زعفرانو په نړیوال بازار کې غړیتوب نه لري.

کروندګرو ته بشپړه روزنه هم ورکړي ده»

د لوګر ولایت کروندګر او هغوی، چې د زعفرانو کښت یې کړی له افغان دولت د مننې ترڅنګ وايي، د نورو نباتاتو او میوو په پرتله زعفران ډیر کم لګښت او زیات حاصلات ورکوي، خو د مناسب مارکیت نشتون او د زعفرانو د کرکيلې په اړه د کروندګرو نه پوهاوي په دلیل، د دغه ولایت کروندګر د زعفرانو کرکيلي ته زړه نه ښه کوي.

دهغوی په وینا، که چیرې دولت ددوی د زعفرانو لپاره بازار موندنه وکړي، دوی به نورو نباتاتو په پرتله د زعفرانو کرکيلې ته پام زیات کړي.

زعفران، چې د هېواد په ګڼ شمېر ولایتونو کې یې د پام وړ نتیجه ورکړې، په دې وروستیو کې د نورو ولایتونو سربیره د لوګر په ولایت کې یې هم په کرکيله کې د پام وړ زیاتوالی راغلی او تمه ده، چې د زعفرانو د کر او تولید په برخه کې به لوګر د هېواد په کچه وځلېږي.

د لوګر ابادي کمه ده، خو پراخې کرنیزې ځمکې لري او د نورو حاصلاتو سربیره یې د زعفرانو د کښت او تولید په برخه کې هم دوهم ځای خپل کړی دی.

په دې ولایت کې د کرنې ریاست د معلوماتو پر بنسټ، د تیر کال په پرتله د زعفرانو کرکيله او حاصلات دوه برابره زیات شوي دي او خلک لیواله دي، چې د نورو شیانو دکرلو پراخۍ ډیر تمرکز پر زعفرانو باندې وکړي. د لوګر د کرنې ریاست مرستیال محمد رفیع ابراهیمي وايي، د زعفرانو کښت د لوګر ولایت په مرکز او ګڼو نورو ولسوالیو کې د پام وړ نتیجه ورکړې او له همدې امله یې کروندګر هڅولي، چې د نورو شیانو دکرکيلې پراخۍ زعفران وکړي او ښه د پام وړ ګټه ترلاسه کړي. د ابراهیمي پر وینا، د لسګونو کروندګرو د

روژنې ترڅنګ یې سړ کال شاوخوا درې زره کیلو ګرامه د زعفرانو تخم پر کروندګرو ویشلی او هڅه کوي، چې ټولو هغو کروندګرو ته د زعفرانو تخم ورسوي، چې غواړي له دې لارې ګټه وکړي.

ښاغلی ابرهیمي په همدې تړاو وايي:

« له نیکه مرغه دلوګر په مرکز او ولسوالیو کې د زعفرانو کرکيلي غوره نتیجه ورکړه او د تېر کال په پرتله یې حاصلات دوه برابره دي، زه ویلي شم چې لوګر دافغانستان د زعفرانو په کرکيله او حاصلاتو کې دوهم ځای خپل کړی دی او په دې برخه کې مو لسګونه

آگاهی دهی از دوران عادت ماهوار برای دختران دانش آموز در بامیان

ظفر بامیانی

می‌گوید براساس ارزیابی این اداره بسیاری از دانش آموزان دختر در بامیان، از دوران قاعدگی آگاهی ندارند و بحث در این باره تابو پنداشته می‌شود. خانم مددی افزود: " ما خواستیم تابوی قاعدگی را از بین ببریم، یونیسف در بامیان معلمین را آموزش می‌دهد تا دانش آموزان از این موضوع آگاهی پیدا کنند."

داکتران می‌گویند؛ عادت ماهوار یا قاعدگی پس از رسیدن به بلوغ دختران، یک امر طبیعی و نشانه سلامت آنان است. اما در افغانستان این موضوع تابو پنداشته می‌شود. سنت‌های حاکم در کشور سبب شده است که زنان و دختران را در دوران قاعدگی "ناپاک" پنداشته و به همین دلیل بسیاری از آنان در این دوران به مکتب و محافل اجتماعی نمی‌روند.

براساس یک تحقیق یونیسف، حدود ۸۰ درصد دختران در دوران عادت ماهوار اجازه رفتن به مراسم‌های چون عروسی، تشییع جنازه، زیارت‌گاه‌ها و حتی مکاتب را ندارند. در این تحقیق گفته شده است که ۷۰ درصد دختران در جریان عادت ماهوار به دلیل ترس از عقیم شدن از حمام کردن خودداری می‌کنند و نزدیک به ۳۰ درصد از مکتب رفتن محروم‌اند.

ریاست معارف بامیان می‌گوید که برای رفع این چالش در تلاش است با همکاری یونیسف تسهیلات بیشتری برای دختران دانش آموز در مکاتب فراهم شود تا آنان در دوران عادت ماهوار از درس محروم نشوند. شفیقه مددی، مسئول آگاهی دهی برنامه‌های صحی دفتر یونیسف در بامیان

ماهوار می‌شود باید نظافت را رعایت کند و اگر این چالش‌ها را به مادر و یا کسی نگوید ممکن دچار مشکل شود". آمنة یکی دیگر از دانش آموزان دختر نیز می‌گوید: "برنامه‌های آگاهی‌دهی در این مورد می‌تواند دختران را از مشکلات بزرگتری نجات دهد. ما پیش از این معلومات در این باره نداشتیم."

مریم و آمنة، دو تن از دانش آموزان مکتب لیسهٔ نسوان مرکز بامیان می‌گویند با آن‌که دربارهٔ عادت ماهوار یا قاعدگی در بیولژی صنف ۹ بحث شده است اما اکثریت معلمین این موضوع را برای دانش آموزان تدریس نمی‌کنند. مریم می‌افزاید: "وقتی یک دختر خانم عادت

ریاست معارف بامیان می‌گوید که به همکاری ادارهٔ یونیسف برنامهٔ آگاهی دهی از دوران قاعدگی (عادت ماهوار) را برای دانش آموزان دختر در مکاتب این ولایت آغاز کرده است تا دختران دانش آموز در این باره معلومات بیشتر کسب کنند.

این در حالی است که یک تحقیق صندوق کودکان ملل متحد (یونیسف) در افغانستان نشان می‌دهد که شماری از دانش آموزان دختر در کشور به دلیل عدم آگاهی از دوران قاعدگی یا عادت ماهوار از رفتن به مکاتب خودداری می‌کنند.

راضیه رضایی، عضومدیریت صحت ریاست معارف بامیان می‌گوید: "پلان داریم امسال کتابی که در بارهٔ دوران قاعدگی به چاپ رسیده است، برای معلمین و دانش آموزان مکاتب دخترانه تدریس شود و در آینده این کتاب شامل نصاب تعلیمی مکاتب کشور خواهد شد." شماری از دانش آموزان مکاتب دخترانه در بامیان می‌گویند که پیش از این به دلیل عدم آگاهی از این پدیده از رفتن به مکتب محروم بودند زیرا نبود تشناب‌های معیاری، چالش‌های فرهنگی وعدم آگاهی از این پدیدهٔ مانع رفتن آنان به مکتب محسوب می‌شد.

صلح و عدالت اجتماعی دو روی یک سکه است

گزارش گفتمان صلح و عدالت در ولایت کندز

عنایت الله خلیق - کندز

آقای گل دوست گفت: "صلح اجتماعی، عبارت از همزیستی مسالمت آمیز میان گروه‌های اجتماعی است، به گونه که تمامی این گروه‌ها، از حقوق و آزادی‌های برابر برخوردار باشند و به‌دوراز تبعیض، تعصب و فقر کنار هم زندگی کنند."

گلدوست افزود، جامعه انسانی به گونه طبیعی دارای گروه‌های اجتماعی مختلف است که شامل اقلیت‌های مذهبی، اقلیت‌های قومی، گروه‌های سنی "اطفال، جوانان، سالکرده‌ها" و گروه‌های جنسیتی "زنان و مردان" می‌باشد، او همچنان گفت که تفاوت دیدگاه میان شهروندان و روستائیان سبب ایجاد گروه‌های اجتماعی مختلف شده است که در برخی موارد در تقابل باهم قرار می‌گیرند. وی گفت هرگاه بین این گروه‌ها، آشتی، همدیگر پذیری و فضای مسالمت‌آمیز وجود نداشته باشد، صلح اجتماعی از محیط کوچک خانه تا سطح کشور برهم می‌خورد و جامعه به‌سوی منازعه کشانده می‌شود.

این آگاه امور تأکید کرد زمانی صلح اجتماعی در یک جامعه تأمین می‌گردد که این گروه‌های اجتماعی از حقوق و آزادی‌های شهروندی، حقوق اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و حقوق سیاسی مساوی برخوردار باشند و به حقوق همدیگر احترام بگذارند. او همچنان در بحث آسیب‌شناسی صلح اجتماعی، موجودیت سنت‌ها و عرف‌های حاکم در جامعه که در تضاد با قوانین و ارزش‌های جامعه قرار دارد، موجودیت نهادها و افراد سرکوبگر در جامعه، کمبود روحیه تحمل و مدارا و نبود گفتمان‌های واضح و دقیق بین گروه‌های اجتماعی را از موانع جدی دانست که صلح اجتماعی را در جامعه برهم می‌زند.

گلدوست روی برگزاری گفتمان‌های اجتماعی تأکید کرده افزود: "در نبود گفتمان‌ها، گروه‌های اجتماعی وارد پیش‌دآوری می‌شوند و این پیش‌دآوری‌ها سبب ایجاد تفکر تبعیض و تعصب می‌گردد و این تعصب ما را وامیدارد تا در برابر دیگران بی‌عدالتی کنیم و گاهی ما را به خشونت‌های بسیار زیان‌بار نیز وادار می‌سازد.

باین‌حال آقای گلدوست نقش مردم و جامعه مدنی را در تأمین صلح اجتماعی مهم خواند و بر حرکت‌های منسجم و پیوسته در این راستا تأکید ورزید.

پوشش و پاسخ

درحالی‌که بحث ای کارشناسان توجه عمیق اشتراک کنندگان را به خود جلب کرده بود، در بخش سوم گفتمان، برای آنان فرصت داده شد، تا پرسش‌هایشان را در محور دو موضوع اساسی برنامه: (نقش حکومت و سیاست در تأمین صلح اجتماعی و بررسی موانع سیاسی-امنیتی تحقق عدالت اجتماعی) مطرح و از کارشناسان پاسخ بگیرند.

با این وصف حشمت الله رحیمی عرض بیگی، معاون ولایت کندز که در این گفتمان شرکت داشت، به نمایندگی از حکومت محلی، از راه‌اندازی این گفتمان استقبال کرد و اطمینان داد که حکومت محلی کندز، در راستای تحقق اهداف این گفتمان، نقش خودش را انجام می‌دهد.

او همچنان در پیوند به فرصت‌ها و تهدیدهای فراراه صلح و عدالت اجتماعی صحبت کرد و گروه‌های اجتماعی، جامعه مدنی، احزاب سیاسی و سایر لایه‌های جامعه را، برای تقویت فرصت‌ها و از بین بردن تهدیدها از سر راه صلح و عدالت اجتماعی دعوت کرد.

یوسفی یکی از مبنای تأمین عدالت را حاکمیت قانون خواند و برخورد گزینشی در برابر قانون را یکی از موانع جدی دیگر در برابر تحقق عدالت توصیف کرد، او گفت: "بسیاری از سیاستگران در افغانستان نسبت به قانون اساسی و سایر قوانین نافذ کشور برخورد گزینشی می‌کنند، جاهای از قانون را که منفعت و مصلحت‌های سیاسی، گروهی و فردی‌شان را تأمین می‌کند قبول دارند و جاهای از قانون که در تضاد با منافعشان قرار می‌گیرد را قبول ندارند و کنار می‌گذارند، که ما شاهد نقض مستمر قانون اساسی از طرف سیاست‌مداران حاکم در افغانستان در طی سال‌های پسین بوده‌ایم."

آقای یوسفی تأکید کرد که عدالت اجتماعی در یک جامعه زمانی می‌تواند تأمین گردد و تحقق یابد که امکانات، منابع و مدیریت سیاسی به‌صورت مساوی و عادلانه بین تمامی شهروندان یک سرزمین اعم زنان و مردان تقسیم شود و همگان به گونه یکسان از فرصت‌ها و منابع استفاده کنند، اما در افغانستان در این راستا موانع مشخص و آشکار موجود است.

یوسفی پدیده‌های همانند ناامنی، فقر و بیکاری، فساد اداری، کمبود حکومت‌داری خوب، کمبود توسعه سیاسی، توسعه فرهنگی، توسعه اقتصادی، ساختارهای ناقص در حکومت، عدم دسترسی کودکان روستایی به آموزش و پرورش و مواردی دیگر از این دست را، موانع جدی فرا راه دسترسی به عدالت، به‌ویژه عدالت اجتماعی توصیف کرد. او اما نظام سیاسی مردم‌سالار در افغانستان را یک دست‌آورد بزرگ درزمینه تأمین عدالت خواند و تأکید ورزید که مردم و جامعه مدنی، نظام سیاسی را تقویت کنند، تا با عملی شدن واقعی مؤلفه‌های نظام مردم‌سالار، عدالت اجتماعی در جامعه تأمین گردد.

نبود گفتمان‌های اجتماعی، مانع صلح اجتماعی باین‌حال، در بخش دیگر این گفتمان، حبیب‌الله گل دوست آگاه امور و ماستر ترین در بخش اعمار صلح اجتماعی، بحثی را در پیوند به نقش مردم و جامعه مدنی در تأمین صلح اجتماعی دنبال کرد.

آقای گل دوست در این بحث، ابتدا تفاوت‌ها میان صلح سیاسی و صلح اجتماعی را برشمرد و ایجاد گفتمان‌ها میان گروه‌های بزرگ اجتماعی را، یکی از گام‌های اساسی در راستای تأمین صلح اجتماعی توصیف کرد.

یوسفی دوم این گفتمان که شامل بحث‌های اکادمیک پیرامون صلح و عدالت اجتماعی بود، ابتدا محمد صابر یوسفی جامعه‌شناس، در یک بحث تحقیقی، پیشینه‌های تاریخی مفهوم و مقوله عدالت را از دید دانشمندان و فلاسفه جهان تشریح و موانع اجتماعی-فرهنگی فرا راه تحقق عدالت اجتماعی را بررسی کرد. آقای یوسفی گفت: "عدالت همانند ارزش‌های چون آزادی و برابری، پیشینه‌های دراز در تاریخ انسان دارد و درواقع عدالت همچون چراغ و فانوسی، مغاره‌های کوچک انسان‌های نخستین را روشن می‌کرد، اما با دریغ و اندوه که در درازای تاریخ، این ارزش از میان خون و آتش و رگبار عبور کرده است، به‌ویژه در سرزمین ما که حتی پرندگانش بال‌های خونین دارند، بال عدالت هم شکسته است."

یوسفی افزود یکی از موانع در برابر تأمین عدالت، نبود تعریف واحد از این مفهوم است، چنانچه جامعه تا هنوز به یک تعریف و دیدگاه واحد به عدالت نرسیده است و هرکدام به اساس دانش، دریافت‌ها، وابستگی‌های سیاسی و طبقاتی و جایگاه‌های اجتماعی خود به این پدیده می‌پردازند.

یوسفی افزود یکی از موانع در برابر تأمین عدالت، نبود تعریف واحد از این مفهوم است، چنانچه جامعه تا هنوز به یک تعریف و دیدگاه واحد به عدالت نرسیده است و هرکدام به اساس دانش، دریافت‌ها، وابستگی‌های سیاسی و طبقاتی و جایگاه‌های اجتماعی خود به این پدیده می‌پردازند.

یوسفی افزود یکی از موانع در برابر تأمین عدالت، نبود تعریف واحد از این مفهوم است، چنانچه جامعه تا هنوز به یک تعریف و دیدگاه واحد به عدالت نرسیده است و هرکدام به اساس دانش، دریافت‌ها، وابستگی‌های سیاسی و طبقاتی و جایگاه‌های اجتماعی خود به این پدیده می‌پردازند.

میدیوتیک کندز به همکاری بنیاد فریدریش ایبرت (FES) گفتمانی را در پیوند به صلح و عدالت اجتماعی راه‌اندازی کرد که در آن فرصت‌ها و تهدیدهای فرار راه این دو پدیده بررسی گردید.

این گفتمان به‌روز چهارشنبه بیست دوم عقرب سال روان هجری خورشیدی، با حضور حدود ۸۰ تن از فعالان مدنی، مدافعان حقوق زن و حقوق بشر، دانشجویان و آسیب دیدگان جنگ و بی‌عدالتی اعم از زنان و مردان برگزار شد. شماری از مقام‌های حکومت محلی به شمول معاون مقام ولایت، رئیس‌ان عدلیه، اطلاعات و فرهنگ، مبارزه با مواد مخدر و رئیس دفتر ساحوی کمیسیون حقوق بشر نیز در این گفتمان شرکت نموده بودند. ابتدا برنامه با تلاوت قرآن عظیم الشان و پخش سرود ملی آغاز گردید، سپس عنایت‌الله خلیق هماهنگ‌کننده میدیوتیک کندز در رابطه به اهداف این برنامه روشنی انداخته گفت: "مردم بیشتر از پیش نیاز دارند که برای رسیدن به صلح و عدالت به خود متکی شوند، به نیروی خود پی ببرند و بتوانند در مبارزه با بی‌عدالتی و ناامنی از نیروی اجتماعی و مردمی خود استفاده کنند."

خلیق افزود راه‌اندازی چنین گفتمان‌ها می‌تواند نظریات و دیدگاه‌های مختلف را در مورد صلح و عدالت مطرح کرده، برای یکدست و واحد شدن فکر و عمل جامعه، برای دسترسی به عدالت و صلح کمک کند.

صلح و عدالت، دوروی یک سکه

همچنان در بخش نخست این گفتمان سید حفیظ الله فطرت رئیس دفتر ساحوی کمیسیون حقوق بشر در کندز، طی سخنرانی خود در پیوند به چگونگی وضعیت عدالت اجتماعی، تطبیق عدالت و قانون، و صلح اجتماعی به گونه مفصل توضیح داد. آقای فطرت صلح و عدالت را دوروی یک سکه توصیف و تأکید کرد که عدالت بدون صلح تأمین شدنی نیست و در جامعه که عدالت نباشد صلح نیز معنا ندارد.

فطرت افزود: "بدبختانه در افغانستان، در طول ۴۰ سال اخیر نه‌تنها عدالت اجتماعی، بلکه عدالت در ابعاد مختلف آن زیر سؤال بوده و ما به حد لازم عدالت سیاسی، اداری، اقتصادی، اجتماعی، عدالت جزایی و عدالت قضایی نداشتیم و تا امروز روند دسترسی به عدالت دچار مشکل است."

فطرت در فرایند دستیابی به صلح و عدالت اجتماعی هم دولت و هم مردم را دخیل دانسته افزود، دولت باید برای تحقق صلح و عدالت اجتماعی اراده لازم سیاسی داشته باشد، حکومت‌داری خوب و حاکمیت قانون را در جامعه نهادینه سازد و در چارچوب قواعد حقوقی و قانونی، زمینه را برای دسترسی به آزادی‌های مدنی، حقوق شهروندی و عدالت و صلح اجتماعی فراهم کند، از سویی هم شهروندان ما باید به شهروندان آگاه تبدیل شوند تا حقوق اساسی، شهروندی و بشری خود را بشناسند و برای به دست آوردن و حفظ آن مبارزه کنند. رئیس دفتر ساحوی کمیسیون حقوق بشر در کندز، برای رسیدن به صلح و عدالت اجتماعی، راه‌اندازی گفتمان‌های اجتماعی را مهم می‌داند. فطرت اما خوش‌بینی نشان داد که تلاش‌های لازم از سوی جامعه جهانی، دولت افغانستان، نهادهای مدنی، نهادهای مدافع حقوق بشری جریان دارد تا زمینه تحقق این مفاهیم و ارزش‌ها در جامعه فراهم شود.

عدالت پرنده‌ای که بال خونین و شکسته دارد

هرات کې د سولې او ټولنيز عدالت ناسته ترسره شوه

نصرت رحيمی – هرات /ژباړه: اميد اخک

مساوي او منصفانه لاسرسی دی. هغه په تاریخي لید سره د پوهانو د رایو او فکر په توګه د تطبیق وړ یاد کړ، چې د فکر بدلون په لړ کې تقریبا ټولو پوهانو د سولې او ټولنیز عدالت تر منځ نږدې اړیکې ارزولي دي. هغه زیاته کړه، چې د افلاطون او سقراط څخه نیولې تر معاصرو پوهانو پورې په تلویحي او کله کله په تصریحي توګه سوله د ټولنیز عدالت د تضمین په توګه ویني.

ښاغلي عرفان د خپلو خبرو په یوه برخه کې د ګالتونګ د دسته بندۍ په قالب کې په مثبت او منفي تقسیمولو سره وویل، مثبته سوله یوازې د ټولنیز عدالت په تامین کې شونې کیږي. هغه د افغانستان د سولې د روانو خبرو په اړه وویل، چې په دغه بهیر کې اېهامونه وجود لري، مګر دا هم ثابت شوي، چې تاوتریخوالی په افغانستان کې یوازې ددغه هیواد خلک نه اغیزمنوي.

د ښاغلي عرفان په باور، که افغانستان نا امنه وي، هیڅ شک نشته چې سیمه او نړۍ هم زیانمنیدۍ شي. له همدې امله، د افغانستان سوله د یو نړیوالې مسئلې په توګه د مطرح کیدو په حال کې ده. هغه زیاته کړه: «باید په یاد ولرو چې سوله هم مصرف لري او هم قرباني، د سولې د ټینګښت لپاره باید له ځینو وضعیتونو څخه انصراف وشي او ځینې باید کم تر کمه تر یوې مودې پورې وبخښل شي. باید ملي او تل پاتې ارزښتونو ته د فردي ګټو په نسبت لومړیتوب ورکړل شي او باید راتلونکی ولیدل شي اود تیر له لمن څخه لاس واخیستل شي».

ددغه ناستې وروستۍ برخه پوښتنو اوځوابونوته ځانګړې شوې وه. داسې چې ګډونوالو د متخصصینو د خبرو په اړه ځانګړې پوښتنې مطرح کړې او هغوی هم ورته مناسب ځوابونه وړاندې کړل.

ښاغلي وحیدي زیاته کړه، چې ټولنیزه سوله ډیر وخت ته اړتیا لري او په دغه برخه کې د حکومت او نورو لوبغاړو ستراتیژیکو سیاستونو ته اړتیا لري، چې تر اوسه د افغانستان حکومت ددغسې سیاستونو د نشتون له کبله ځورېږي. ښاغلي وحیدي زیاته کړه: «د هغوی فرهنګي سمبولونه او معنایي محتواوې دنورو لپاره له تاوتریخوالي ډک اووړوونکي دي. د یو بل منلو د فرهنګ ترویجول یوازې د سمبولونو د تغیر او په کې نغښتو معناو په بدلون کې شونې کیږي. له بلې خوا افغاني ټولنه له څو اړخیزو ستونزو څخه ځورېږي، چې ددغه وضعیت له امله ټولنه په شدت سره زیانېږي.» په همدې حال کې داوود عرفان باور لري، چې عدالت په سوله باندې لومړیتوب لري، ځکه چې سوله هغه وخت رېښتې معنی پیدا کوي، چې ټولنیز عدالت تامین شوی وي. د هغه په باور، ټولنیز عدالت سرچینو ته د ټولو اقشارو

میرمن سروري د خپلو خبرو په لړ کې د ښځو د لویې جرګې له خوا د سولې اړوند صادرې شوې قطعنامې ته په اشارې سره وویل، ښځو ددغه قطعنامې په صادرولو سره نړیوال په دې پوه کړل چې له دې ورسته ممکنه نه ده چې ښځې دې د سولې په روانو خبرو کې له پامه وغورځول شي. د برنامه په بله برخه کې د هرات پوهنتون د ټولنپوهنې استاد پوهنیار احمد حامد وحیدي او د پوهنتون استاد ډاکټر داوود عرفان په حضور کې پتل ترسره شو.

ښاغلي وحیدي په هیواد کې د ټولنیزې سولې د اړتیا په اړه خبرې وکړې. هغه باور لري، چې ټولنیزه سوله په سیاسي سولې باندې لومړیتوب لري. د هغه په وینا اگر که د سیاسي سولې په نشتون کې د ټولنیزې سولې امکان نه لیدل کیږي، مګر ټولنیزه سوله باید د سولې د مذاکراتو د اجندا په پیل کې قرار ولري.

په هرات ولایت کې د فریدریش ایبرت په همکارۍ د میدیوتیک افغانستان له خوا(پنجشنبه - لم۲) د سولې او ټولنیز عدالت تر عنوان لاندې ناسته تر سره شوه. په دغه ناسته کې له اټیاو کسانو څخه ډیرو رسینزو فعالانو، د مدني ټولنې غړو، لیکوالانو، د پوهنتون استادانو، محصلینو او ځوانانو ګډون کړی و، چې په افغانستان کې د سولې او ټولنیز عدالت پر وړاندې په فرصتونو او ستونزو باندې تخصصي بحث ترسره شو.

په پیل کې د فریدریش ایبرت دفتر د برنامه مسول امام الدین همدرد، د یاد بنسټ د معرفي تر څنګ ددغه ناستې د ارزښت او اړتیا په اړه خبرې وکړې او ددغه ناستې اصلي هدف راټول او د تصمیم نیونې په برخه کې د خلکو د لیدلوریو انعکاسوونکی وباله.

د ناستې په لړ کې د هرات میدیوتیک د همغږۍ مسول حامد سرفرازي ددغه مرکز فعالیتونو او اهدافو ته د اشارې تر څنګ زیاته کړه چې میدیوتیک افغانستان د رسنیزو فعالیتونو ترڅنګ د ټولنیز عدالت د تطبیق او د مدني بحثونو په چوکاټ کې د بشري حقونو د پراختیا په برخه کې هم فعال دی، چې ددغه ناستې ترسره کول یې د فعالیتونو د بیلګې په توګه د یادونې وړ دی.

د هرات ولایت د ښځو چارو رئیسه میرمن انیسه سروري د ښځو چارو وزارت او په هرات ولایت کې د سولې په برخه کې ددغه ریاست د لاسته راوړنو یادوني تر څنګ وویل: «د هیواد د استونګنو او په ځانګړې توګه د ښځو لپاره سوله یوه اړتیا ده.» د هنې په وینا، ښځې باید د بیلابیلو ناستو له لارې خپل غږ د سولې د بهیر اړوند نړیوالې ټولنې او داخلي لوبغاړو ته ورسوي.

ختیځ: خلک سوله او عدالت دواړه غواړي

شمشاد مومند

نشتوالي لپاره ټولو ته یو ښه مثال دی. کاش چې موږ په سوله او مثبتو کارونو کې یو ښه مثال وای. ...

دده تر خبرو وروسته په پینل کې پر یادو دواړو فعالانو سربېره یو تن بل محمد زمان مومند چې په سیاسي او حقوقي چارو کې کار کوي، خبرې وکړې. بیا ګډونوالو پوښتنې وکړې. د جانزپ په نامه یوه ګډونوال وویل، ایا اوسنی حکومت په لوی لاس د سولې هڅې نه زیانمنوي. د ولسونو حق دی چې په سوله کې ژوند وکړي، خو دا حکومت دی چې د سولې هڅې نه کوي او که کوي یې، نو خپلې ګټې په کې لټوي. ددې پوښتنې په ځواب کې د پینل چلوونکو وویل، داسې نه ده چې سوله راځي او حکومت یې مخه نیسي. حکومت د خلکو په رایه راغلی او باعزته سوله غواړي. مشکلات به وي، خو حکومت نه بلکې دا پړه په طالبانو اچول په کار دي، چې له حکومت سره خبرو ته نه کېږي.

یوې ګډونوالې خاطرې وویل، حکومت د سولې په نامه د مخالفینو په غاړو کې ګلان اچوي او په عزت یې رخصتوي، دغه خلکو خو زموږ وروڼه او پلرونه وژلي، څنګه کېدی شي، چې زموږ د خلکو د قاتلانو په غاړه کې د سولې په نامه ګلان واچوو او معاشونه او امکانات په لاس ورکړو، مخالفینو خو د حکومت له غړو عام خلک ډېر وژلي دي او دوی زموږ د وژلو عاملین دي.

د پینل ګډونوال محمد زمان مومند وویل، دا سمه ده چې د حکومت وسله وال مخالفین همدا شېبه هم په وژنو بوخت دي، خو افغانستان اوس په یوه داسې حالت کې دی چې په هره طریقه وي، باید سوله وشي. ځکه وژنې، جګړې او یو د بل محوه کول ننتیجه نه لري. که یې لرلی، په تېرو څلوېښتو کلونو کې به موږ لېدلی وی.

ګڼو نورو ګډونوالو هم په ورته توګه پوښتنې وکړې او وې ویل چې که سوله نه راځي، نو ټولنیز عدالت خو د حکومت په لاس کې دی، په کار ده چې په دې برخه کې د افغانستان خلکو ته ځواب ووايي او عملي نتیجې ورته وښيي. دا پروګرام چې د سهار له نهو بجو پیل شوی و، د ورځې په دوه بجو پای ته ورسېد. ددې پروګرام ګډونوالو ژمنه وکړه چې ټول به په یوه غږ د سولې لپاره کار کوي او په اړوندو دولتي ادارو به د ټولنیز عدالت د تامین لپاره فشارونه راوړي.

کې ده او تر څلوېښتو کلونو وروسته ولې بیا هم انسانان جنگیږي، که له یوې خوا په جګړه کې عام افغانان مري، نو له بلې خوا جګړه ماران هم وژل کیږي. مطلب دادی چې سوله د ټولو خواوو په ګټه ده.

نوزاد ودېر وړاندې وویل، اوس هم باید ټول اړخونه له شتو فرصتونو ګټه واخلي او نور جګړې ته نه ووايي، خو که خبرو د ګټو وي، نو بیا کېدی شي، چې زموږ په وطن او خلکو دا تحميلي جنگ له څلوېښتو، پنځوسو او له پنځوسو شپېتو کلونو ته واوړي، چې بیا نو خبره پېږيو ته هم وتلی شي. په ده پسې ځوان استاد او مدني فعال تسل نیازي خبرې وکړې. ده وویل، سوله د ژوند نوم دی او که نه وي، نو ژوند نه شته. همدا اوس چې په وطن کې څومره خلک وژل شوي، ددوی کونډې مېرمنې او پاتې ماشومان په کوڅو کې خیراتونه غواړي، خو چارواکي په مرمۍ ضد موټرو کې ګرځي، ایا دا عدالت دی. یو له ولرې مري، بل له مړښته. دا ډول اجتماعی نا برابری په نړۍ کې له افغانستان پرته بل مثال نه لري. په داسې حال کې چې افغانستان نړۍ والو مرستو ته د سوال لاس اوږد کړی، همدا چارواکي دي چې دا مرستې د ځان په ګټه کاروي او عدالت ته یې د پای ټکی ایښی دی. دده په وینا که څه هم چې ټول چارواکي به داسې نه وي او ښه شخصیتونه به هم وي، خو زیاتره یې د ټولنیزې نا برابری په اساس موقف ته رسېدلي او بیا له دندې نه د ناوړې استفادې په وجه د شتو خاوندان شوي. افغانستان د ټولنیز عدالت د

جګړه ده. همدا اوس په ننگرهار کې تر پنځوس بابه زیات ښوونځي د جګړې له امله تړلي دي. له یوې خوا جګړه له بلې خوا د ښوونځیو نه شتون او بندېدا د جګړې اور د بې سواده ځوانانو په مټو گرم کړی دی.

له بلې خوا زموږ د خلکو اجتماعي شعور هم د سولې په نشتون کې جګړه ییز شوی. زموږ ولس په ټولنیز ژوند کې جنگي برخورد کوي، په نه خبره په کلي، کوڅه او بازار کې جګړې کوو، د خلکو د حقونو مسله هم په ټولیزه توګه تر پښو لاندې ده. مثلا زموږ سوداګر بې کیفیته مالونه خرڅوي، په درملتون کې مو جعلي دواګانې ایښي، ډاکټر مو د خپلې شخصي ګټې په غم کې ډوب وي، مسلکي خلک د جګړې له امله له هېواده تښتې او د ښه ژوند په لټه په دریابونو او سمندرونو ځانونه لاهو کوي. دا ستونزې ټولې د سولې د نه شتون له امله دي. ځکه خو سوله د ټولنیز عدالت د راوستولپاره وړومبۍ شرط دی. چې سوله نه وي، د ژوند ټول اړخونه به له ستونزو سره مخ وي.

ده وړاندې وویل، که څه هم چې په قطر کې د امریکایانو او د طالبانو ترمنځ خبرو ته افغانان خوشبین او په تمه و، خو هغه بهیر بیا ودربد، نورې خوړې ورې هڅې هم روانې دي، په چین کې، په پاکستان او روسیه کې، خو یوې هڅې ته هم تمه نه شي کېدی، ځکه چې جګړمارې ډلې ناقانونه امتیازونه غواړي او ترڅو چې امتیاز طلبې وي، نو سوله به د لومړي په ځای دویم نوم وي. همدا اوس افغانان نه پوهیږي، چې سوله د چا په لاس

جوانان به‌مثابه شرکای جلوگیری از منازعات خشونت‌بار

صلح اجتماعی از آرزو مندی تا تحقق

ما درحالی که به چارچوب‌های دینی و اخلاقی نسبت به صلح اجتماعی قیلا اشارت نمودیم، آن چارچوب‌های لیبرال و سکولار یا این جهانی که درعین حال بر محور تجارب کشورهای غربی داوری می‌نمایند، باوجود تلاش‌های فراوان در جهت نیل به صلح اجتماعی، تا هنوز نه تنها به نتایج مطلوب نرسیده‌اند، بلکه با همه تدابیر عملی‌ای که به کار برده‌اند، اخیراً با ظهور گروه‌های عوام گرای افراطی و نژاد گرا، دستاوردها گویای موجود نیز مورد تهدید قرار دارند. البته تدابیری مانند حاکمیت قانون، تقویت دموکراسی در شکل کشور داری و روابط اجتماعی در برخی کشورها نتایج مثبتی بار آورده است، اما از سوی دیگر گسترش بیکاری، بهره کشی، مرض و گرسنگی در اکثریت جمعیت جهان چنان بیداد می‌کند که مهاجرت‌های خطرناک و توده وار به اروپا یکی از نمونه‌های بوده و بدون تردید، امنیت دنیای جهانی

اگر همه مردم هدايات شهرداری را رعايت کنند، آلودگی هوا قابل کنترل است

آلودگی هوای کابل ممکن است مرگبارتر از جنگ باشد

سردتر از معمول باشد و استفاده از سوخت‌های آلوده کننده نیز افزایش خواهد یافت. شهرداری کابل از مردم خواسته است که سوختاندن زباله را متوقف کرده و برای گرمایش از مواد سوختی مانند نفت و گاز استفاده کنند. نرگس مهمند، سخنگوی شهرداری می‌گوید: «اگر همه مردم هدايات شهرداری را رعايت کنند، آلودگی هوا قابل کنترل است.» او می‌افزاید که در غیر آن، «ما برای سال‌های پیش رو با این زخم غیرقابل علاج مواجه خواهیم بود.» اما مواد سوخت مانند نفت و گاز برای بسیاری در کابل یا بسیار قيمت است و یا در دسترس نمی‌باشد. بخاری‌های برقی نیز بسیار قيمت تمام می‌شود و از جانب دیگر مردم به تکرار با قطع برق مواجه اند.

داکتران در شفاخانه صحت طفل ایندیرا گاندی در کابل می‌گویند که شاهد افزایش شمار بیماران مرتبط با آلودگی هوا اند، هرچند آمار دقیقی در این رابطه ندارند. مسئولان این شفاخانه می‌گویند که در فصل زمستان همه روزه صدها طفل با مشکلات تنفسی به این شفاخانه آورده می‌شوند. داکتر سیف‌الله اباسین، آموزگار متخصص در این شفاخانه، می‌گوید که بخش مربوطه گنجایش ده بیمار را دارد، اما سه برابر بیشتر مراجعین دارد.

حکومت افغانستان برنامه آگاهی‌دهی در مورد محیط زیست را راه اندازی کرده است. در اعلانات تلویزیونی، برنامه‌های مکتب و دانشگاه و خطبه‌های مساجد راجع به ضررهای آلودگی هوا بر جامعه و ضرورت به کاهش آن صحبت می‌شود.

صدیقی از اداره حفاظت محیط زیست افغانستان گفت که حتی بعد از سقوط حاکمیت طالبان در ۲۰۰۱ طرحی برای زیرساخت‌های شهری وجود ندارد و مردم سرخودانه به ساخت و ساز می‌پردازند.

او افزود: «متأسفانه این مشکل به توسعه غیربیلانی منجر شده است. بنابراین ما فعلاً با مشکلات عدیده شهری و چالش‌های سازمانی مواجهیم که باعث آلودگی هوا می‌شوند.» دویچه وله

گرمایش استفاده می‌کنیم.»

دهه‌ها جنگ در افغانستان آسیب‌های محیط زیستی را شدیدتر کرده است و رسیدگی به آن‌ها برای دولت یک چالش است. برای حکومت افغانستان که با مشکلاتی چون ناامنی، فساد اداری و اقتصاد ضعیف دست و گریبان است، محیط زیست در صدر اولویت‌ها قرار ندارد.

عزت‌الله صدیقی، معاون اداره حفاظت از محیط زیست افغانستان می‌گوید که سه یا چهار دهه پیش «آمدن به کابل و تنفس هوای آن برای مردم یک آرزو بود... اما در نتیجه جنگ‌ها ما زیرساخت‌های شهری برای آب، برق، ترانسپورت عمومی، ساحات سبز و همه چیزهای دیگر را از دست دادیم.»

اداره محیط زیست کابل برنامه جدیدی را برای کنترل وسایط نقلیه کهنه روی دست گرفته است که یکی از منابع اصلی آلودگی هوا است.

محمد کاظم همایون، رئیس این اداره گفت: «مبارزه با آلودگی هوا به اندازه مبارزه با تروریسم مهم است.»

مقام‌ها هشدار می‌دهند که زمستان امسال ممکن است

می‌پوشاند. موتورهای کهنه و جنراتورهای تولیدکننده برق بیش از اندازه دود تولید می‌کنند. علاوه بر آن مردم فقیر و همچنان کوره‌های خشت‌پزی، حمام‌های عمومی و برخی نانوائی‌ها از زغال سنگ، زباله، پلاستیک و رابر به عنوان مواد سوخت استفاده می‌کنند. بسیاری ساختمان‌ها سیستم مناسب فاضلاب ندارند و زباله‌ها در کنار جاده‌ها انداخته می‌شوند.

بیشتر قربانیان آلودگی هوا در کابل کسانی اند که در داخل خانه‌های شان در اثر تنفس دود مسموم می‌شوند، چون خانواده‌های فقیر برای نجات از سرمای زیر صفر درجه سانتی‌گراد، کاغذ و پلاستیک می‌سوزانند. به گفته سازمان «وضعیت هوای جهان» در سال ۲۰۱۷ دست کم ۱۹۴۰۰ مورد مرگ و میر در افغانستان به آلودگی هوای داخل خانه نسبت داده شده است.

یوسف می‌گوید: «ما بسیار فقیریم و مشکلات زیادی داریم. ما برای دارو، چوب سوخت یا زغال پول کافی نداریم. زندگی ما همین است. کودکان زباله‌ها را جمع‌آوری می‌کنند و ما از آن برای پخت و پز

کابل از آلوده‌ترین پایتخت‌ها در جهان است و در فصل زمستان آلودگی هوای این شهر نفس راحت را از مردم می‌گیرد. برعلاوه موتورهای کهنه، سوختاندن زغال سنگ، زباله و پلاستیک برای گرمایش به این مشکل در فصل زمستان می‌افزاید.

یوسف با خانواده‌اش هشت سال پیش به دلیل جنگ از شرق افغانستان فرار کرد، اما نتوانست از تراژیدی نجات یابد. پنج تن از فرزندان‌اش در کابل جان دادند، نه در جنگ و بمب‌گذاری بلکه در نتیجه آلودگی هوا که فقر به شدت آن افزوده است.

یوسف در یک کمپ بیجاشدگان در کابل زندگی می‌کند و مثل دیگر سرنشینان کمپ از زباله و کاغذ برای گرم کردن و پخت و پز استفاده می‌کند. او توضیح می‌دهد که هر یک از این پنج کودک‌اش به عفونت‌های سینه و دیگر امراض ناشی از آلودگی هوا مبتلا شده و نتوانستند نجات یابند. این مرد ۶۰ ساله ۹ کودک دیگر دارد. یوسف به خبرگزاری اسوشیتدپرس گفت: «ما پول کافی برای دوا و داکتر نداریم... به مشکل می‌توانم شکم کودکان را سیر کنم.» یوسف به عنوان حامل در یک بازار ترکاری‌فروشی در کابل کار می‌کند و به مشکل می‌تواند معادل یک دالر امریکایی در روز پیدا کند.

آلودگی هوا در افغانستان ممکن است کشنده‌تر از جنگی باشد که ۱۸ سال است ادامه دارد. آمار رسمی در مورد شمار مرگ و میر ناشی از آلودگی هوا در افغانستان وجود ندارد، اما مرکز تحقیقاتی «وضعیت هوای جهان» گفته است که ممکن است آلودگی هوا در سال ۲۰۱۷ عامل مرگ ۲۶ هزار تن در افغانستان بوده باشد. در مقایسه با این، براساس آمار سازمان ملل متحد در جنگ افغانستان در همان سال ۳۴۸۳ تن کشته شده بودند.

شهر کابل با حدود شش میلیون باشندگی از آلوده‌ترین شهرهای جهان است. کابل در کنار دهلی جدید و پیکینگ در صدر لیست آلوده‌ترین پایتخت‌های جهان قرار دارد. بسیاری روزها لایه‌ای از غبار و دود فضای شهر کابل را

بیل گیتس بار دیگر ثروتمندترین فرد جهان شد

ثروتمندترین فرد جهان گیتس که پیشتر ۳۵ میلیارد دالر از سرمایه خود در مایکروسافت را فروخت تا با همراهی همسرش ملیندا بنیاد خیریه بیل و ملیندا گیتس را راه اندازی کند همچنان بخش اعظمی از سهام مایکروسافت را در اختیار دارد. بلومبرگ در گزارش خود مدعی شده پیشی گرفتن مجدد گیتس از بزوس به خاطر قرارداد ۱۰ میلیارد دلاری جدیدی است که مایکروسافت اخیراً با پنتاگون منعقد کرده است چراکه این توافق باعث بهبود ارزش سهام مایکروسافت شده است.

ارزش هر سهم مایکروسافت در تاریخ ۲۲ جون امسال برابر با ۱۳۶ دالر بود و حالا این رقم به ۱۵۰ دالر رسیده است. از سوی دیگر در ماه های اخیر ثروت بزوس تحت تاثیر دو جریان مهم قرار گرفته است: نخست عملکرد ضعیف آمازون در سه ماهه سوم و دیگر انتقال حدود ۳۵ میلیارد دالر از ثروت او در قالب توافق طلاق به همسرش. گفتنی است نخستین بار گیتس در سال ۱۹۹۵ میلادی با ثروت خالص ۱۲.۹ میلیارد دالر عنوان ثروتمندترین فرد دنیا را به دست آورد.

سال ۲۰۰۸ میلادی بود که بیل گیتس کار تمام وقت خود در مایکروسافت را کنار گذاشت و در سال ۲۰۱۴ نیز از سمت ریاست هیئت مدیره این شرکت استعفا داد. در طول حدود یک دهه قبل گیتس تمرکز خود را از کامپیوترهای شخصی روی فعالیت های بشردوستانه قرار داد و حالا با وجود کمتر شدن ارتباط او با مایکروسافت و صرف سرمایه شخصی اش در کمک های بشردوستانه گیتس بار دیگر عنوان ثروتمندترین فرد جهان را به دست آورده است.

طبق گزارش بلومبرگ تا دو روز پیش (یعنی ۲۵ آبان ماه) ثروت گیتس برابر با ۱۱۰ میلیارد دالر تخمین زده شد و این مدیرعامل کهنه کار مایکروسافت توانست با اندکی اختلاف جف بزوس مدیرعامل آمازون را با سرمایه خالص ۱۰۹ میلیارد دالر پشت سر بگذارد.

از سال ۲۰۰۸ میلادی گیتس دوره های مختلفی را پشت سر گذاشت و بارها جایگاه ثروتمندترین فرد دنیا را به شخصیت های دیگری نظیر جف بزوس، وارن بافت سرمایه گذار شناخته شده عرصه تکنولوژی و کارلوس اسلیم تاجر مطرح مکزیکی واگذار کرد.

برای صدها معلم در دایکندی نمرات رهایشی توزیع می‌شود

اکبر بامیانی-بامیان

نکند ممکن برخی از معلمین قادر به اعمار این نمرات رهایشی نباشند. شیرمحمدعلی‌زاده، یکی از معلمین ولسوالی شهرستان دایکندی دراین‌باره می‌گوید: "انظر اقتصادی معلمین توانایی ساختن خانه‌ها را در این شهر که ندارند اما این که دولت برای ساختن این نمرات کمک می‌کند یا خیر؟". وزارت معارف افغانستان می‌گوید که برای ایجاد مسکن به معلمین مستحق در سطح کشور برنامه‌های خوبی را آغاز کرده است.

نوریه نزهت، سخنگوی وزارت معارف کشور دراین‌باره گفت که در حال حاضر نمرات شهرک‌های رهایشی در سطح کشور برای معلمین به‌صورت رایگان توزیع می‌گردد اما در آینده این وزارت؛ اپارتمان‌های رهایشی را اعمار کرده و به معلمین توزیع خواهد کرد.

خانم نزهت افزود: "فعلاً نمرات زمینی را که در گذشته وعده کرده بودیم به شکل رایگان توزیع می‌کنیم اما پلان این است که در آینده آپارتمان برای معلمان اعمار بکنیم و پس از آن با یک قیمت نازل در اختیار معلمین قرار بگیرد." مقام‌های ریاست معارف دایکندی گفته‌اند که روی اسناد بیش از ۵ شهرک رهایشی در این ولایت کار جریان دارد و به‌زودی روند توزیع آن به معلمین مستحق آغاز می‌شود.

ریاست معارف دایکندی می‌گوید که به‌منظور ایجاد مسکن برای معلمین این ولایت روند توزیع صدها نمره زمین رهایشی را در چندین شهرک این ولایت، آغاز کرده‌است. مقام‌ها می‌گویند که در حال حاضر روند توزیع ۶۱۰ نمره رهایشی برای معلمین مستحق ولسوالی شهرستان این ولایت آغاز شده است و به‌زودی برای معلمین مرکز و سایر ولسوالی‌ها نیز نمرات رهایشی توزیع می‌شود.

رحمت‌الله سیرت، رئیس معارف دایکندی دراین‌باره گفت: "روند توزیع شهرک معلمین ولسوالی شهرستان آغاز شده که ۶۱۰ نمره خط اندازی شده و برای معلمین در حال توزیع است."

ریاست معارف دایکندی می‌گوید که در حال حاضر حدود ۳۶۰۰ معلم رسمی در مکاتب این ولایت تدریس می‌کنند اما شمار معلمین نیازمند رسمی و قراردادی در این ولایت به بیش از ۵ هزار نفر می‌رسد.

روند توزیع نمرات رهایشی برای معلمین از سوی وزارت معارف کشور چند سال قبل آغاز شده بود. اما برخی از معلمین می‌گویند که به دلیل معاش اندک؛ آنان هنوز نتوانسته‌اند این نمرات رهایشی را اعمار نمایند.

برخی از معلمین در دایکندی می‌گویند که اگر دولت در زمینه ساخت این نمرات رهایشی آنان را همکاری

میدیوتیک از افراد و نهادهای همکار در جشنوارهٔ صلح تقدیر کرد

جلیل پویا

عبدالله رسولی هماهنگ کنندهٔ مرکز میدیوتیک در آغاز این برنامه که زیر عنوان «دورهم» برگزار شده بود گفت که این محفل به پاس همکاری‌های بی‌دریغ و صادقانهٔ تمامی افراد و نهادهای که در برگزاری موفقانهٔ جشنوارهٔ منطقه‌ی صلح در بخش‌های مختلف همکاری داشتند، برگزار شده است. فرح مصطفوی مسئول فرهنگی و جوانان میدیوتیک گفت که برگزاری موفقانهٔ جشنواره به تمامی دست اندرکاران آن که به هر نحوی در برگزاری آن سهم داشتند برمی‌گردد. جشنواره که به گفته او زمینهٔ خوبی برای تبادل فرهنگ میان کشورهای منطقه و تقویه ارزش‌های مشترک میان کشورها شمرده می‌شود.

در بخشی از این محفل به همکاران میدیوتیک، رسانه‌های که در بازتاب جشنواره همکار بودند و دیگر نهادهای که در بخش‌های مختلف هنری و فرهنگی این برنامه سهم داشتند، سپاسنامه توزیع شد. موسیقی زنده و شعر خوانی از سوی شاعران بخشی دیگری این برنامهٔ خودمانی بود. برنامه با صرف شام مختصری که تدارک دیده شده بود خاتمه یافت.

این چهارمین جشنوارهٔ بود که از دوسال بدینسو در راستای صلح و همگرایی منطقه در کابل، اسلام آباد پاکستان و دوشنبه پایتخت تاجکستان از سوی دفتر میدیوتیک تاکنون برگزار شده است.

مرکز میدیوتیک افغانستان از دست‌اندرکاران و نهادهای که در جشنوارهٔ هنری-فرهنگی صلح منطقه‌ی که هفتهٔ گذشته در کابل برگزار شده بود، طی محفلی با اهدای لوح سپاس، تقدیر کرد. نهادها و کارمندان متذکره شامل چتر بزرگ و هماهنگی بود که با دفتر میدیوتیک و کارمندان آن دست به دست هم داده و جشنواره سفیران جوان صلح را برگزار نموده بودند. جشنواره متذکره به تاریخ ۱۳عقرب سال روان هجری خورشیدی با اشتراک جوانان نخبهٔ ولایت‌های مختلف کشور و سفیران صلح پاکستان، ایران و تاجکستان، مقام‌های دولتی، نمایندگان سفارتخانه‌های کشورهای خارجی مقیم کابل، فرهنگیان، هنرمندان و دیگر اقشار در باغ بابر برگزار شده بود.

حمیدالله زازی هماهنگ کنندهٔ عمومی میدیوتیک افغانستان ضمن خوش‌آمدگویی اشتراک کنندگان محفل، از همکاری صادقانهٔ تمامی دست‌اندرکاران و همکاران جشنوارهٔ فرهنگی-هنری صلح منطقه‌ی قدردانی کرد و افزود، برگزاری موفقانهٔ جشنواره نتیجهٔ تلاش متحدانه و تیمی دست اندرکاران این برنامه بود.

آقای زازی تشکری ویژه از نهادهای امنیتی کشور به شمول وزارت امور داخله و امنیت ملی کشور داشت که به گفتهٔ او شبانه‌روزی برای تأمین امنیت جشنواره تلاش کردند و این برنامه بدون اندک‌ترین چالش امنیتی برگزار شد.

"متهمان قضایای استفاده جنسی از کودکان مورد تعقیب عدلی قرار گیرند"

در همین حال محمدانور اسحاق‌زی، والی لوگر گفته است که یک هیأت با صلاحیت در سطح محلی نیز توظیف شده است تا ابعاد این موضوع را به صورت جدی بررسی کند. ادعای آزار جنسی کودکان پسر اما به لوگر خلاصه نمی‌شود و در جریان یک هفته گذشته گزارشهای مبنی بر موجودیت این مشکلات در برخی ولایت‌های دیگر از جمله ولایت هرات نیز منتشر شد.

به گزارش هشت صبح، بخش ثبت واقعه‌های جنایی سارنوالی هرات نیز از افزایش بی‌پیشینه‌ی تجاوز جنسی بر کودکان پسر در این ولایت خبر داده است. بر بنیاد آمار این نهاد، طی سال گذشته‌ی خورشیدی به شش کودک پسر در این ولایت تجاوز جنسی شده است. آمار ثبت شده در کتاب واقعات بخش جنایی و اخلاقی سارنوالی هرات نشان می‌دهد که در هشت ماه گذشته در هرات و ولسوالی‌های آن به ۲۵ کودک پسر تجاوز جنسی شده است.

سارنوال ابتدایی شهری هرات گفته که روند رو به افزایش میزان جرایم اخلاقی از جمله خشونت جنسی به کودکان سبب نگرانی این نهاد شده است و ممکن است تا پایان امسال گراف خشونت جنسی بر کودکان پسر بیش‌تر شود. مهوش جمشیدکریمی، سارنوال ابتدایی شهری هرات در صحبت با این روزنامه گفته که اکثر عاملان خشونت‌های جنسی و حتا متجاوزان به کودکان، ملاهای مساجد، دکان‌داران محل و وابسته‌گان‌شان هستند و در اکثر پرونده‌ها سن فاعلان بالاتر از ۵۰ سال و سن کودکان قربانی هفت تا ۱۸ سال بوده است.

و دست‌کم ۲۵ پسر آسیب‌دیده، مجبور به ترک مسکن‌های شده‌اند.

به دنبال نشر این گزارش، وزارت معارف هیأت حقیقت‌یابی را توظیف کرد تا ادعای مطرح شده را بررسی کند. میرویس بلخی در دیدار با مقام‌های محلی ولایت لوگر گفته است که هیأت باصلاحیتی را که برای روشن شدن ابعاد مختلف این موضوع، گماشته است. او گفته است که از مراکز آموزشی به عنوان جایگاه آموزش و پرورش کودکان، نظارت جدی دارد.

روزنامه بریتانیایی گاردین به روز پنج‌شنبه هفته گذشته، گزارشی را مبنی بر بدرفتاری جنسی با ۵۴۶ کودک دانش‌آموز در شش مکتب ولایت لوگر منتشر کرد. براساس این گزارش، کودکان قربانی از سوی حلقات خاصی از قبیل دانش‌آموزان بزرگ سال، آموزگاران و زورمندان مورد بدرفتاری جنسی قرار گرفته‌اند.

بر بنیاد این گزارش گاردین، پنج خانواده پس از نشر نوارهای ویدیویی کودکان‌شان در شبکه‌های اجتماعی آنان را به قتل رسانده

ناهنجاری و معضل بزرگ ایفا کنند. این کمیسیون در ادامه از نهادهای امنیتی خواسته که امنیت و مصئونیت مدافعان حقوق بشر و فعالان مدنی را که با هدف مستندسازی قضایای نقض حقوق بشر فعالیت می‌کنند، تأمین کنند.

این در حالی است که وزارت معارف گزارش گاردین در رابطه به بدرفتاری جنسی با کودکان دانش‌آموز را رد یا تأیید نکرده و گفته هیاتی به منظور بررسی این قضیه به لوگر فرستاده است.

کمیسیون حقوق بشر در واکنش به نشر گزارشی مبنی بر بدرفتاری با ۵۴۶ کودک دانش‌آموز در برخی از مکاتب ولایت لوگر، این رویداد را تکان‌دهنده خوانده است. این کمیسیون گفته استفادهٔ جنسی از کودکان خلاف آموزه‌های دینی، کرامت انسانی و نقص صریح حقوق بشر است. این کمیسیون به روز شنبه (۲۵ عقرب) بانشر اعلامیهٔ گفته که بر مبنای کنوانسیون حقوق کودک و سایر معیارهای بین‌المللی حقوق بشر، حکومت‌ها با تکیه بر تمام امکانات قانونی، اداری، اجتماعی و آموزشی مکلف به حمایت کودکان در برابر هرگونه رفتار سهل‌انگارانه، سوءاستفاده جنسی و تجاوز جسمی یا روانی‌اند.

کمیسیون حقوق بشر تأکید کرده که باوجود تلاش‌های چند ساله‌ی این کمیسیون به منظور جرم‌انگاری بچه‌بازی و استفاده‌ی جنسی از کودکان، تحقیقات نشان می‌دهد که هنوزهم مواردی از بدرفتاری جنسی علیه کودکان به ویژه کودکان پسر در ولایت‌های مختلف کشور وجود دارد.

این کمیسیون از وزارت معارف کشور خواهان بررسی جدی این موضوع شده و از نهادهای عدلی و قضایی خواسته است تا تحقیقات لازم را در زمینه حقیقت‌یابی و مستندسازی قضایای آزار وادیت جنسی کودکان انجام داده و متهمان قضایای استفاده جنسی و پورنوگرافی کودکان را مورد تعقیب عدلی قرار دهند.

کمیسیون حقوق بشر همچنان از مسئولان دولتی خواسته تا نقش مهم و سازنده‌ی‌شان را به منظور حل این

"درخواست اعلام فهرست نمایندگان قرضدار تعرفه برق تنش ایجاد کرد"

او تاکید کرد که در جریان یک سال ۲۳۰ بار پایه‌های برق توسط گروه‌های مخالف دولت تخریب شده و میلیون‌ها دالر به این شرکت خسارت مالی وارد کرده است. غالب تاکید کرد که با وجود نشر فهرست قرضدارها که اکثراً زورمندان، وزراء، رؤسا، اعضای دو مجلس شورای ملی و نهادهای دولتی و خصوصی هستند، بازهم قرض‌های این شرکت پرداخته نشده است.

به گفته او، تنها نهاد مجلس سنا ۲.۵ میلیون افغانی و نهاد مجلس نمایندگان بیش از ۱۰ میلیون افغانی از تعرفه برق قرضدارانند. اما؛ تنش در نشست امروز مجلس پس از آن ایجاد شد که ضمن تاکید برخی نمایندگان مجلس، امان‌الله غالب رییس شرکت برشنا از افشای لیست نمایندگان قرضدار تعرفه برق، خودداری کرد.

رمضان بشردوست یک عضو منتقد مجلس گفت تا زمانیکه نمایندگان خود بیل برق خود را پرداخت نکنند نمی‌توانند از سایر موارد فساد در شرکت برشنا نظارت کنند.

منبع (داخلی و خارجی) تامین می‌شود، تعرفه پایین است؛ اما در ولایت‌های که برق تنها از یک منبع تامین می‌شود قیمت‌ها نیز بلندتر است. به گفته او، افغانستان سالانه ۳۰۰ میلیون دالر برق خریداری می‌کند؛ اما اگر قرضداران این شرکت حدود ۹ میلیارد افغانی قرض شان را پرداخت نکنند و جلو مصارف ناشی از تخریب پایه‌ها و لین‌های برق جلوگیری نشود؛ این شرکت نمی‌تواند سرپا ایستاده و خدمات ارائه کند.

رییس شرکت برشنا در پیوند به قیمت‌های متفاوت برق در ولایت‌های مختلف، پرداخت دو ماهه تعرفه برق و کمبود برق از سوی مجلس نمایندگان استجواب شد. رییس شرکت برشنا در پیوند به قیمت‌های متفاوت برق در ولایت‌های مختلف، پرداخت دو ماهه تعرفه برق و کمبود برق از سوی مجلس نمایندگان استجواب شد. امان‌الله غالب رییس شرکت برشنا که در نشست امروز دوشنبه (۲۷ عقرب) مجلس استجواب شده بود، گفت که این شرکت طرح یک‌سان سازی تعرفه برق و نیز پرداخت یک ماهه تعرفه را به مالکان این شرکت (وزارت‌های مالی، انرژی و شهرسازی) ارائه کرده است. آقای غالب افزود که این طرح قبل از انتخابات ارائه شده و پس از تایید مالکان شرکت برشنا جهت تصویب به شورای ملی نیز ارائه خواهد شد. او در مورد تعرفه‌های متفاوت در ولایت‌های مختلف گفت، هم اکنون در ولایت‌های که برق از دو یا چند

جان بس: حمله‌های کابل و لوگر سبب عدم تبادل زندانیان شد

بررسی دقیق شرایط موجود را دارد. او افزوده است که ایالات متحده به عنوان شریک استراتژیک در مراحل بعدی به همکاری خود با دولت افغانستان ادامه خواهد داد.

سفیر امریکا تاکید کرده که "ما از اعلامیه رییس جمهور غنی برای آزادی سه زندانی و تصمیم دوباره آنها برای لغو این امر و بازبایی مجدد آزادسازی آنها حمایت می‌کنیم." این در حالی است که شب گذشته صدیق صدیقی سخنگوی رییس جمهور در توییتی نوشته که انس حقانی، مالی خان و حافظ رشید، سه عضو گروه حقانی هنوز در بند دولت افغانستان قرار دارند.

صدیقی عدم رعایت شرایط از سوی طالبان را باعث معطل شدن پروسه‌ی تبادل عنوان کرده گفته بود که دولت افغانستان پروسه‌ی تبادل را تحت بازنگری قرار داده است.

جان‌بس، سفیر ایالات متحده امریکا در کابل می‌گوید که تصمیم تعلیق رهایی انس حقانی، مالی خان و حافظ رشید، اعضای برجسته شبکه حقانی، در پی حمله‌ها در کابل و لوگر گرفته شده است.

به گزارش اسپوتنیک، جان‌بس، سفیر ایالات متحده روز گذشته (یکشنبه، ۲۶ عقرب) در تویترش نگاشته است که ایالات متحده درباره گام‌های بعدی برای رهایی انس حقانی و دو تن دیگر، با حکومت افغانستان از نزدیک کار می‌کند.

وی گفته است، کشورش همچنان از تصمیم بازبایی مجدد انتقال زندانیان شبکه حقانی از سوی حکومت افغانستان حمایت می‌کند.

سفیر امریکا در کابل در ادامه گفته است که "ایجاد و ساختن صلح انتخاب دشواری است. اما باز هم نیاز به

پارلمان: جنجال‌های انتخاباتی جداً مایه نگرانی است

آقای رحمانی افزود که بیشترین مسوولیت به اعضای کمیسیون انتخابات بر می‌گردد که باید به خواست‌های شرکای انتخاباتی بی‌اعتنایی نکنند.

به گفته او، کمیسیون انتخابات باید مسایل تخنیکی انتخابات را در هماهنگی با طرف‌های انتخاباتی حل سازد و نیز طرف‌های انتخاباتی باید طوری موضع‌گیری کنند که از بحران در کشور جلوگیری شود.

او همچنین، استفاده از زور در روند بازشماری آرا را مردود اعلام کرد و بیان داشت که نیروهای امنیتی باید از دخالت در روند انتخابات خودداری کنند.

مجلس نمایندگان می‌گوید که جنجال‌های انتخاباتی جداً مایه نگرانی است و باید کمیسیون و طرف‌های انتخاباتی از بحران در کشور جلوگیری کنند.

مجلس نمایندگان می‌گوید که جنجال‌های انتخاباتی جداً مایه نگرانی است و باید کمیسیون و طرف‌های انتخاباتی از بحران در کشور جلوگیری کنند.

میررحمان رحمانی رییس مجلس نمایندگان در نشست امروز دوشنبه (۲۷ عقرب) این مجلس تاکید کرد که جنجال‌های انتخاباتی "جداً" مایه نگرانی مردم افغانستان است.

تنها سرمقاله بیانگر دیدگاه هفته نامه است مسوولیت سایر نوشته‌ها به نویسندگان آن‌ها برمیگردد

ما را در شبکه‌های اجتماعی دنبال کنید
www.facebook.com/feskabul
www.twitter.com/feskabul
www.fes-afghanistan.org

FREDRICH EBERT FOUNDATION
**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

کابل
پروژه خالد بن ولید، بخش ۷ میدیوتیک بلخ
باچاخان واټ- عیدگاه پارک ته خیرمه د میدیوتیک افغانستان سیمیه ییز دفتر
شهرک سر دوره بلاک "الف" دفتر میدیوتیک، کندز
۲۰ نمبر کور دخواست ولایتی میلمستون ترشا
شهر هرات اپارتمان مقابل ریاست مخابرات

مراکز توزیع:
دفتر میدیوتیک افغانستان:
خانه رسانه بی بلخ:
نگرهار رسنیز کور:
خانه رسانه بی کندز:
خوست رسنیز کور:
خانه رسانه بی هرات: